

IOANA COSMINA BOLBA

MIȘCAREA OASTEI DOMNULUI ÎN PERIOADA COMUNISTĂ

Istorie și rezistență

Prefața:

Lector univ. dr. Radu ROMÎNAȘU

THEOSIS

2026

EDITURA THEOSIS

Comenzi online: www.theosis.ro

Comenzi prin e-mail: office@theosis.ro

Comenzi telefonice: 0770 111 916

Copyright © Editura Theosis, 2026. Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOLBA, IOANA-COSMINA

Mișcarea Oastea Domnului în perioada comunistă : istorie și rezistență / Bolba Ioana Cosmina ; pref. de lector univ. dr. Radu Romînașu. - Oradea : Theosis, 2026

Conține bibliografie

Index

ISBN 978-630-6812-04-2

I. Romînașu, Radu (pref.)

2

32

94

Redactor: Virgil Baidoc

Tehnoredactor: Paula Cionca

TIPĂRIT ÎN ROMÂNIA

*Prețuirea noastră Părintelui Iosif Trifa, cel ce ne-a chemat sub crucea
Domnului nostru Iisus Hristos și fratelui Traian Dorz, ale cărui cântări
au legat rănila a mii de suflete. Tuturor fraților și surorilor din Oastea
Domnului care au trecut prin cuptorul de foc al prigoanei comuniste:
suferința voastră tăcută a fost rugăciune, iar izolarea temniței a fost altar.
Rămâneți modelul nostru de jertfelnicie duhovnicească!*

CUPRINS

PREFAȚĂ	9
CUVÂNT ÎNAINTE	15
LISTĂ ABREVIERI	18
CAPITOLUL I	
Chestiuni istoriografice și metodologice	19
CAPITOLUL II	
Mișcarea religioasă Oastea Domnului din România	25
2.1. Considerații generale	25
2.2. Iosif Trifa – întemeietorul Oastei Domnului	29
2.2.1. <i>Asociația religioasă Oastea Domnului la Oradea</i>	40
2.2.2. <i>Conflictul cu Mitropolitul Nicolae Bălan</i>	44
2.2.3. <i>Condeiful lui Trifa</i>	53
2.2.4. <i>Mărturii despre Iosif Trifa</i>	55
CAPITOLUL III	
Oastea Domnului în perioada 1937-1989	57
3.1. Particularitățile mișcării religioase	
Oastea Domnului	57
3.2. Congreșele Oastei Domnului	65
3.3. Tentativele de legalizare a mișcării religioase	
Oastea Domnului	69
3.4. Premise din dosarele informative ale Oastei Domnului la ACNSAS	83
3.4.1. <i>Aspecte din dosare: legionarism, partide politice, culte religioase</i>	85
3.5. Informatorii și colaboratorii Oastei Domnului în perioada comunistă	87
3.6. Lotul membrilor Oastei Domnului închiși în temnițele comuniste	92
3.7. Oastea Domnului în dosarele de urmărire informativă a ieromonahului Arsenie Boca	99
3.8. Documente privind activitatea Oastei Domnului în arhivele CNSAS	106

3.9. Colaboratori ai Securității în mișcarea religioasă Oastea Domnului în arhivele CNSAS	111
CAPITOLUL IV	
Oastea Domnului din 1989 până în prezent	118
4.1. Publicistica în prezent	121
4.2. Activități ale asociației Oastea Domnului	122
4.3. Oastea Domnului în diaspora	124
4.4. Aspecte organizatorice ale Oastei Domnului	125
CAPITOLUL V	
Traian Dorz. Aspecte biografice	131
5.1. Contextul istoric și social al României în perioada Primului Război Mondial	131
5.2. Primii ani de viață și tentativele de studiu	131
5.3. Activitatea în cadrul mișcării Oastea Domnului	138
5.4. Activitatea literară	143
5.5. Înmormântarea lui Traian Dorz	156
CAPITOLUL VI	
Traian Dorz și detenția comunistă	163
6.1. Factorul religios în perioada comunistă	163
6.2. Arestările și detenția	167
6.3. Locurile de detenție	177
CAPITOLUL VII	
Traian Dorz și dosarele Securității	201
7.1. Considerații generale	201
7.2. Aspecte de urmărire penală	203
7.3. Supravegherea informativă a lui Traian Dorz	204
7.4. Traian Dorz și Clauza națiunii cele mai favorizate	238
7.5. Comemorările anului 1988 în dosarele Securității	242
7.5.1. 65 de ani de la înființarea Oastei Domnului	243
7.5.2. 50 de ani de la moartea părintelui Iosif Trifa	244

7.5.3. 100 de ani de la nașterea părintelui <i>Iosif Trifa</i>	247
7.5.4. <i>Rusaliile – sărbătoarea Oastei Domnului</i>	249
7.6. Înmormântarea lui Traian Dorz prin prisma Securității	250
CAPITOLUL VIII	
Mărturii și evocări despre Traian Dorz	252
8.1. Personalități religioase	252
8.2. Personalități culturale	261
8.3. Evocări actuale ale personalității lui Traian Dorz în contextul Oastei Domnului	264
CONCLUZII	271
BIBLIOGRAFIE	279
ANEXE	286
INDICE DE NUME	352

PREFAȚĂ

Teză de doctorat *Mișcarea religioasă Oastea Domnului din România în anii regimului comunist. Rolul lui Traian Dorz* reprezintă rodul unei cercetări științifice minuțioase a doamnei Ioana Cosmina Bolba, desfășurată la Universitatea din Oradea, în cadrul Școlii Doctorale de Istorie, sub coordonarea științifică a profesorului Ion Zainea. Am considerat util, împreună cu autoarea, să alegem ca titlu pentru această carte *Mișcarea Oastea Domnului în perioada comunistă. Istorie și rezistență* pentru o mai clară viziune asupra lucrării.

Prin intermediul ei, putem vorbi despre o contribuție esențială la istoriografia mișcării religioase Oastea Domnului din sânul Bisericii Ortodoxe Române, cu accent pe rolul avut de poetul Traian Dorz (1914-1989), ca și lider al asociației, după moartea preotului Iosif Trifa (1938) și, mai ales, în configurarea traseului spiritual urmat de aceasta în perioada regimului comunist.

Desfășurată pe șase capitole structurate cronologic și tematic, lucrarea valorifică în premieră un corpus impresionant de surse primare din Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (dosare informative, penale, anchete, rețele de informatori etc.), completate de numeroase surse bibliografice de specialitate, memorii și mărturii orale. Toate la un loc ilustrează dinamica unei veritabile rezistențe spirituale ortodoxe, într-un context politic de represiune ateistă sistematică.

Istoria Bisericii Ortodoxe Române în perioada regimului comunist a cunoscut, îndeosebi după evenimentele din decembrie 1989, un avânt demn de semnalat, marcat de numeroase volume, studii și articole, între care amintim doar pe cele publicate de Cristina Păiușan și Radu Ciuceanu¹, Ionuț Alexandru Tudorie și Paul Brusanowski², Oliver Jens Schmitt³ și George Enache⁴. La rândul

¹ *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist (1945-1958)*, Vol. I, Academia Română, Institutul Național pentru studiul totalitarismului, București, 2001.

² „Biserica Ortodoxă Română în anii regimului comunist”, în *Studii teologice*, 2009, p. 7-103.

³ *Biserica de stat sau Biserica în stat? O istorie a Bisericii Ortodoxe Române (1918-2023)*, Editura Humanitas, București, 2023, p. 457.

⁴ *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*, Editura Nemira, București, 2005, p. 592; *Monahismul ortodox și puterea comunistă în România anilor '50*, Editura Partener, Galați, 2009, 180 p. (în colaborare cu Adrian Nicolae Petcu); *Conștiința creștină în modernitate. Chipuri și fapte*, Editura EIKON, Editura Muzeului de Istorie din Galați, 2014, p. 455; *Orthodoxy, Liberalism and Totalitarianism in Modern and Contemporary Romania*,

ei, istoria Oastei Domnului⁵ – ca și asociație în cadrul Bisericii Ortodoxe Române – a rămas, în mare parte, într-un con de umbră. Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2016; p. 391; „Represiunea religioasă în România comunistă. Studiu de caz: „Rugul aprins”, în Analele Universității «Dunărea de Jos» din Galați”, fascicula 19 – Istorie, 2004, p. 135-152; „Relațiile cu Patriarhia Moscovei, pe baza studiilor de arhivă”, în Autocefalie și comuniune. Biserica Ortodoxă Română în dialog și cooperare externă, Editura Basilica, București, 2010, p. 141-177.

⁵ Traian Dorz, *Hristos – mărturia mea*, Vol. I-II, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2005; Idem, *Istoria unei jertfe*, Vol. I-VI, ediția a II-a, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2016; Idem, *Zile și adevăruri istorice*, ediția a III-a, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2011; Idem, *Fericirii noștri înaintași*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2009; Moise Velescu, *Profetul vremurilor noastre*, Vol. I-IV, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2000; Corneliu Clop, *Traian Dorz în dosarele Securității*, Vol. I-III, Editura Livada Beiușului, 2020; Nicolae Marini, *Istoria documentară a „Oastei Domnului” conflictul dramatic: preot Iosif Trifa, Mitropolitul Nicolae Bălan, 1923-1947*, Editor Societatea Evanghelică Română, 1999; Cătălin Varga, „Poezia dorziană între actualitate și nemurire. Câteva reflecții privind aspectele teologice”, în *Tabor*, 2014, nr. 2, p. 69-83; Idem, „Preotul Iosif Trifa (1888-1938) și misiunea întreprinsă în poporul român cu ajutorul Sfintei Scripturi”, în Vol. *Opus Discipulorum VII*, Ion Resceanu, Ioan Sorin Bora, Ioniță Apostolache (coord.), Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2015, p. 194-211; Idem, *Pr. Iosif Trifa și Biblia*, Editura Agnos, Sibiu, 2025; Vasile Nica, *Am cunoscut că este omul lui Dumnezeu*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2017; Costel Rotaru, *Ancorați în trecut. Mărturie cu fratele Traian Dorz*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2020; Romeo Petrașciuc, „Portretul gazetarului Iosif Trifa”, în Almanah „Ius Biruitorul” 2005, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2004, p. 195-202; Gheorghe Gogan, *Viața și activitatea predicatorială a preotului Iosif Trifa*, lucrare de disertație, Arad, 2003, pe <http://roboam.com/Ortodoxie/Disertatie.PDF>; Ovidiu Rus, *Traian Dorz în anul jubiliar 1988*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2012; Idem, *Chipuri și întâlniri din anii dragostei dintâi. O privire dinspre trecutul spre viitorul Oastei Domnului*, Vol. I-II, Alba Iulia 2023; Idem, *Arhimandritul Iuliu Scriban și Oastea Domnului*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2016; Maria Mureșan, *Aspecte ale fenomenului „Oastea Domnului”*, Sănnicoară, 2023; Radu Romînașu, *Asociații culturale românești din Oradea și județul Bihor în perioada interbelică*, Editura Universității din Oradea, 2008, p. 369-394; Idem, „Preotul Iosif Trifa și foaia „Lumina satelor” (1922-1935)”, în Vol. *Tradiții ale presei religioase din România*, Carmen Tâgșorean, Ilie Rad (coordonatori), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, p. 303-314; Idem, *Contribuții la istoricul Asociației cultural-religioase Oastea Domnului din Oradea (perioada interbelică)*, în Vol. *Patru decenii în slujba documentului. In memoriam Bujorel Petru Dulgău*, Editura Arca, Oradea, 2018, p. 199-214; Cornelia Romînașu, Radu Romînașu, „Contribuții la istoricul asociației ortodoxe „Oastea Domnului” – filiala din Beiuș – în perioada interbelică”, în *Crisia*, 2010, p. 307-313; Viorel Faur, Radu Romînașu, *Statutele asociațiilor culturale românești din Oradea și Bihor*, Editura Universității din Oradea, 2007, p. 122-134; Florina-Maria Băcilă, *Dorziana-(re)construcție a textului prin limbaj*, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2016; George Spiridon, „Represiunea religioasă a regimului comunist din România. Studiu de caz: Mișcarea de renaștere spirituală Oastea Domnului”, pe https://www.academia.edu/5794559/Represiunea_religioasa_in_Romania_comunista_Studiu_de_caz_miscarea_de_renastere_spirituala_Oastea_Domnului; Idem, „Mișcarea de renaștere spirituală Oastea Domnului de la întemeiere până la intrarea României în cel de-al doilea război mondial”, (lucrare de licență), Galați, 2010, pe <https://www.slideshare.net/slideshow/lucrare-de-licen-oastea-domnului-19231941/12848372>; Idem, „Tentativele de legalizare ale Oastei Domnului întreprinse de Traian Dorz”, în *Danubius*, XXXII, 2014, p. 383-398.

deși, în ultimii douăzeci și cinci de ani, au văzut lumina tiparului mai multe studii, articole, cărți, lucrări de licență și de disertație dedicate acestei mișcări de renaștere spirituală din sânul Bisericii Ortodoxe Române. Și totuși, atât specialiștii teologi, cât și istoricii, încă nu și-au propus un proiect științific riguros și asumat pentru elaborarea unei istorii a Oastei Domnului de la origini și până în contemporaneitate. O posibilă explicație pentru această stare de lucruri poate fi o probabilă reminiscență propagandistică comunistă sedimentată în mentalul colectiv, care a etichetat mișcarea drept „sectă reacționară”. Eventuala deformare ideologică și acest stigmat mincinos au reușit, în mod cert, să inhibe, timp de decenii, inițierea unei cercetări obiective, științifice și interdisciplinare a „Oastei Domnului”, perpetuându-se astfel, mai ales în mediul academic, o ignorare a importanței sale istorice și a impactului său spiritual în Biserică și societate. Din această perspectivă, autoarea are marele merit de a contribui, într-o mare măsură, la diminuarea lacunelor contemporane despre Oastea Domnului, prin delimitări metodologice precise și reconstituiri istorice pe bază de documente arhivistice, pornind de la preotul Iosif Trifa (întemeietorul Oastei Domnului) și până la supraviețuirea clandestină a acesteia în timpul regimului comunist, cu integrarea acestei perioade de rezistență spirituală într-o paradigmă anticomunistă mai largă, și momentul legalizării postdecembriste. Prin reconstrucția biografică a lui Traian Dorz – cu referiri speciale la cei 16 ani de detenție (1952-1964, 1982-1983), la imensa creație literară religioasă clandestină (peste 4000 de poezii, psalmi parafrazați, meditații la Evangheliile etc.) și la impactul „clauzei națiunii celei mai favorizate” (1983) – volumul evidențiază tensiunile majore dintre ideologia statului comunist și învățătura Bisericii. Abordarea interdisciplinară (istorie, teologie, literatură etc.) și noutatea documentelor de arhivă, poziționează lucrarea ca un punct de referință pentru studierea temeinică a „enclavelor spirituale” din timpul totalitarismului comunist.

Cartea prezintă Oastea Domnului drept un bastion al ortodoxiei militante și jertfitoare din spațiul românesc, invitând la reflecție asupra moștenirii comuniste și a rezilienței credinței în fața gulagului. Parafrazând pe autoare, care precizează că „istoria comunismului este istoria decimării credinței”, considerăm că putem vorbi și despre o istorie a biruinței ei printr-o jertfă asumată. Din acest punct de vedere, Oastea Domnului a dovedit cu prisosință această realitate de netăgăduit. Prezenta teză de doctorat dedicată

mișcării religioase Oastea Domnului din România în anii regimului comunist și a rolului avut de Traian Dorz, reprezintă o contribuție esențială la istoriografia ortodoxiei românești postbelice. Prin analiza temeinică a arhivelor CNSAS, a mărturiilor contemporane și a operei religioase a lui Traian Dorz, autoarea reușește să dezvăluie mecanismele extrem de fine ale rezistenței spirituale, într-un context de presiune ateistă sistematică. Fiecare capitol îmbină armonios surse arhivistice, mărturii orale și analize interdisciplinare, oferind o perspectivă multiplană asupra dinamicii rezistenței spirituale în fața reprimării comuniste.

În primul capitol, autoarea stabilește principalele puncte de reper din cadrul istoriografic și metodologic, subliniind noutatea unei cercetări din perspectivă istorică asupra Oastei Domnului, poziționând problematica abordată în contextul istoriografiei referitoare la comunismul românesc și al persecuției religioase din acea vreme.

În următoarea secțiune se explorează geneza Oastei Domnului, ca răspuns la criza morală interbelică prin care trecea societatea românească de după Marea Unire, cu aspecte biografice interesante și relevante despre preotul Iosif Trifa (1888-1938), inclusiv situațiile sale conflictuale cu reprezentanții ai clerului bisericesc (divergența cea mai notabilă fiind cu Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului). Tot în acest segment, autoarea detaliază evoluția istorică și spirituală a Oastei Domnului între anii 1937 și 1989, cu referiri specifice și punctuale bine documentate, inclusiv despre loturile „fraților închiși” și zorile libertății post-decembriste. Subcapitolele aferente conțin și o serie de aspecte organizatorice din interiorul asociației, din care se pot detecta, printr-o analiză atentă, cheile rezistenței spirituale clandestine, care completează în mod fericit istoricul mișcării.

Capitolul trei reconstruiește, într-o primă etapă, biografia bihoreanului Traian Dorz (1914-1989), de la copilăria marcată de Primul Război Mondial și traumele familiale generate de acesta, până la înrolarea și ascensiunea în Oastea Domnului. Urmează o analiză structurală a activității sale literare, o bună parte creată în perioada de detenție în condiții de o dificultate extremă, circulația clandestină a manuscriselor și trecerea la cele veșnice a poetului în vara anului 1989, moment perceput ca și un veritabil eveniment național. Întreaga sa operă este văzută ca o statornicie profund

spirituală în fața ateismului comunist. Lirica⁶ lui este simplă, dar plină de înțelesuri teologice și dogmatice adânci. De altfel, ea are capacitatea de a interconecta, prin tenacitatea duhului, memoria colectivă a tuturor mărturisitorilor români din temnițele comuniste.

Capitolul patru este focusat pe detenția din închisorile comuniste a lui Traian Dorz, contextualizată în persecuția generalizată asupra Bisericii în timpul regimului comunist ateu. Astfel, sunt cartografiate arestările, închisorile, lagărele de muncă, evidențiindu-se frica endemică a regimului comunist față de aceste fortărețe de spiritualitate autentică, precum „Oastea Domnului”, percepute ca o amenințare directă la edificarea unui nou tip de societate după model sovietic. Parcursul carceral al poetului bihorean validează statutul său de deținut pentru „cauza lui Hristos”, devenind un simbol al rezistenței spirituale împotriva represiunii ateiste a regimului comunist.

În capitolul cinci este analizat dosarul lui Traian Dorz de la Securitate, incluzând urmărirea penală a liderului bihorean, rețeaua de informatori și de colaboratori infiltrați în Oastea Domnului. De asemenea, sunt detaliate tentativele de legalizare ale asociației inițiate de poet (inclusiv memoriile adresate cancelariei patriarhale), precum și alte acțiuni menite să obțină recunoașterea oficială a Oastei Domnului.

Ultimul capitol compilează mărturii despre Traian Dorz relatate de o serie de personalități bisericești (inclusiv ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române) și culturale, de foști deținuți ai temnițelor comuniste. Toate îl portretizează ca pe un veritabil martir al credinței ortodoxe. Ele completează istoria „Oastei” prin intermediul memoriei orale, ceea ce contribuie nemijlocit la sedimentarea unei memorii colective puternice, atât de necesară pentru generațiile actuale și viitoare. Lucrarea este relevantă pentru dezbaterile contemporane despre credință, ortodoxie, secularizare și identitate națională, mai ales în contextul contemporan atât de tumultuos.

Privită în ansamblu, lucrarea este voluminoasă, însoțită de un suport documentar considerabil și temeinic structurată, în conformitate cu cerințele academice. Autoarea a optat pentru o tratare sistematică a problematicii investigate.

Fiecare capitol este bine motivat și argumentat, pe baza unei bibliografii deosebit de bogate, obținute în urma unei cercetări

⁶ Despre creația poetică a lui Traian Dorz, vezi amănunte în Maria-Florina Băcilă, *Dorziana-o re(construcție) a textului prin limbaj*, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2016.

îndelungate în cadrul arhivelor și în biblioteci. Autoarea stăpânește modalitatea de întocmire a aparatului critic, potrivit criteriilor și normelor academice. Totul este aranjat în mod științific. Fraza se derulează cu ușurință și claritate lingvistică. Anexele documentare sunt bogate și reprezentative, ele dezvăluind o parte a „laboratorului intern” al autoarei, munca perseverentă și sistematică de cercetare, reconstituire și interpretare a surselor documentare utilizate. Firește, nu lipsesc câteva scăpări minore, care nu diminuează valoarea intrinsecă a lucrării. Acestea includ o ușoară tendință de deviere a tematicii spre hagiografie în anumite segmente textuale, precum și unele limitări punctuale ale rigorii metodologice.

Volumul nu doar că onorează memoria lui Traian Dorz, dar servește și ca un instrument educațional pentru generațiile viitoare, prezentând un veritabil model moral, intelectual și național.

În virtutea acestor scurte considerații, vă invit să descoperiți, prin intermediul lecturii, un crâmpoi din viața, activitatea și moștenirea spiritual-culturală a Oastei Domnului și, implicit, a lui Traian Dorz. Din această perspectivă, cartea pe care o țineți în mână este expresia unui efort minuțios de cercetare științifică, ce pune în valoare o figură emblematică a istoriei ecleziastice și culturale românești. În mod cert, tomul va constitui un punct de referință indispensabil investigațiilor ulterioare care vor aborda acest subiect.

Aceste considerații finale au menirea de a semnala o lucrare interesantă, captivantă, care se citește ușor și care este capabilă să provoace introspecție și reflecții conceptuale.

Mai mult, este o bucurie de a putea prefața un asemenea semnal livresc și de a discuta despre o veritabilă personalitate a secolului al XX-lea, pe care Ioana Cosmina Bolba o aduce în prim-planul istoriografiei naționale, atât în atenția specialiștilor, cât și a publicului larg.

Volumul facilitează nu doar o explorare aprofundată a tezaurului spiritual al Oastei Domnului și a personalității lui Traian Dorz, ci invită fiecare cititor – specialist sau simplu lector – să mediteze asupra credinței biruitoare în confruntarea cu obscuritatea totalitară, subliniind că, dincolo de toate vicisitudinile istoriei, încrederea în pronia divină a rămas ca o flacără nestinsă în conștiința neamului românesc.

Oradea, în *Săptămâna Luminată* a anului 2026
Lector univ. dr. Radu ROMÎNAȘU

CUVÂNT ÎNAINTE

OASTEA DOMNULUI – MĂRTURIA MEA

Istoria spirituală a poporului român a cunoscut momente de profundă redeșteptare. Printre acestea, mișcarea Oastei Domnului ocupă un loc de o importanță deosebită. Născută în sânul Bisericii Ortodoxe din inițiativa preotului Iosif Trifa având în conștiința sa nevoia unei trăiri evanghelice autentice, această lucrare a readus Scriptura în inimile oamenilor simpli. Ea a transformat credința formală într-o trăire vie, activă și mărturisitoare. Mișcarea religioasă a atras sute de mii de țărani, muncitori și intelectuali în perioada interbelică.

În centrul acestei istorii zburciunite se detașează personalitatea providențială a lui Traian Dorz. El nu a fost doar un martor al mișcării, ci însăși vocea, conștiința și jertfa ei. Prin miile de poezii, meditații și pagini de memorialistică, Dorz a dat formă textului spiritual al Oastei Domnului. Într-o epocă a tăcerii impusă de regimul ateu, scrisul său a rămas liber, trezind suflete la o viață lăuntrică nouă și dând o mărturie puternică despre Mântuitorul Iisus Hristos din spatele gratiilor închisorilor.

Cartea de față oferă o privire analitică, istorică și, în același timp, plină de evlavie asupra acestei moșteniri unice. Am încercat să îmbin rigoarea cercetării științifice cu sensibilitatea duhovnicească, radiografiind impactul pe care mișcarea religioasă și Traian Dorz l-au avut asupra culturii și spiritualității românești. Cititorul va descoperi nu doar fapte istorice, ci și un model de rezistență prin credință. Pagini ca acestea sunt necesare pentru a păstra vie memoria sfinților noștri din închisori și pentru a ne aminti că mărturisirea adevărului este un act de verticalitate morală. În consecință, recomand cu căldură această lucrare tuturor celor care doresc să înțeleagă profunzimea duhovnicească a Oastei Domnului.

Lucrarea aduce o perspectivă proaspătă, echilibrată și profund argumentată asupra unui fenomen de rezistență spirituală care a refuzat sistematic compromisul cu regimul ateu. Cercetarea perioadei comuniste în România a depășit de mult etapa simplelor cronici politice, îndreptându-se legitim spre analiza fenomenelor de rezistență morală. Volumul de față, *Istoria rezistenței comuniste – Oastea Domnului și Traian Dorz* se înscrie în acest demers istoriografic necesar. Tomul oferă o perspectivă riguroasă și documentată

asupra modului în care o comunitate de credincioși a refuzat înregistrarea ideologică. Astfel, prin dubla calitate de istoric și de cercetător minuțios, am încercat să scot la lumină mecanismele represiei, dar și strategiile de supraviețuire clandestină ale unei mișcări profund ancorate în spiritualitatea românească.

Valoarea fundamentală a acestui studiu constă în utilizarea echilibrată a numeroaselor izvoare istorice. Am încercat să analizez critic informațiile cuprinse în dosarele Securității, decretele de interdicere din perioada totalitară și mărturiile de epocă. În loc să ofer o simplă listă de date, m-am străduit să plasez Oastea Domnului în contextul mai larg al politicii religioase a regimului comunist. Este demonstrat clar modul în care o mișcare de reînnoire spirituală laică, deși declarată ilegală de stat încă din anul 1947, a continuat să supraviețuiască în mod clandestin.

Un spațiu central în această economie a textului este dedicat personalității lui **Traian Dorz**. Istoricul evită capcana hagiografiei simple, preferând să reconstruiască profilul unui lider religios supus unei supravegheri și prigoane constante. Studiul analizează detaliat rolul lui Dorz ca liant al mișcării în momente de maximă criză. Sunt evidențiate arestările sale succesive, eforturile pentru legalizarea mișcării și activitatea sa editorială clandestină. Toate acestea l-au transformat dintr-un simplu poet creștin într-un simbol al rezistenței prin credință.

Traian Dorz este prezentat exact așa cum a fost: motorul spiritual al unei rezistențe religioase colective. Nu avem un număr exact al fraților și surorilor de la Oastea Domnului care au avut parte de detenție religioasă în perioada comunistă, dar putem spune cu certitudine că împreună însumează ani mulți de jertfă și credință asumate.

Prin această apariție editorială, istoriografia perioadei comuniste primește o pagină esențială. Cartea nu se adresează exclusiv teologilor sau membrilor mișcării, ci reprezintă un instrument de lucru util pentru orice cercetător al totalitarismului. Ea demonstrează cum cuvântul scris și credința asumată pot învinge un aparat opresiv de stat.

Recomand acest volum ca pe o lectură obligatorie pentru înțelegerea demnității umane în vremurile de prigoană. Poate în perspectiva unor noi canonizări de mărturisitori ai credinței în temnițele comuniste, va fi cercetat și acceptat figura lui Traian Dorz ca sfânt alături de întemeietorul mișcării religioase, preotul Iosif

Trifa. Dincolo de efortul individual de cercetare, finalizarea acestui volum de anvergură a fost posibilă datorită sprijinului primit din partea multor oameni devotați. Îmi exprim profunda recunoștință față de:

- **Familie:** Pentru dragostea necondiționată, răbdarea infinită și sprijinul constant oferit pe tot parcursul anilor dedicați studiului și redactării;
- **Maica stareță Veniamina Badea de la Schitul Sfântul Apostol și Evanghelist Matei și Sfântul ierarh Dionisie Erhan, localitatea Mircea Vodă Gară, jud. Constanța:** pentru binecuvântare, sprijinul duhovnicesc, îndrumarea caldă și pentru lumina pe care a adus-o în momentele de căutare din acest demers;
- **Profesori:** domnului profesor universitar dr. Ion Zainea și domnului lector universitar dr. Radu Romînașu de la Universitatea din Oradea, pentru rigoarea academică transmisă, sfaturile metodologice prețioase și exigența constructivă care a modelat această cercetare istorică;
- **Frați și surori de la Oastea Domnului:** pentru deschiderea sufletească, pentru împărtășirea mărturiilor vii, a amintirilor și pentru păstrarea aprinsă a candelii credinței care a inspirat acest volum;
- **Colectivul CNSAS și deținătorii de arhive:** pentru profesionalismul în punerea la dispoziție a documentelor.

Hristos a înviat! Slăvit să fie Domnul!
Schitul Sfântul Apostol și Evanghelist Matei și Sfântul ierarh
Dionisie Erhan, Mircea Vodă Gară, la 13.05.2026
Autoarea

LISTA ABREVIERI

ACNSAS ACNSAS – Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității

Adj. – adjunct

Art. – articol

BOR – Biserica Ortodoxă Română

CNSAS – Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității

CAP – Cooperativa Agricolă Română

D.O. – domiciliu obligatoriu

DUI – Dosar de urmărire informativă

Fr. – frate

ÎPS – Înaltpreasfințitul

Lit. – litera

M.A.I. – Ministerul Administrației și Internelor

Nr. – număr

OD – Oastea Domnului

ONU – Organizația Națiunilor Unite

PCR – Partidul Comunist Român

PF – Preafericitul Patriarh

PNL – Partidul Național Liberal

PS – Preasfințitul

RPR – Republica Populară Română

RSR – Republica Socialistă România

s.s. – semnătura sa olografă

TO – Tehnica operativă de interceptare a convorbirilor telefonice și înregistrare ambientală

CAPITOLUL I

CHESTIUNI ISTORIOGRAFICE ȘI METODOLOGICE

Studierea regimului comunist a suscitat după perioada postdecembristă din România o chestiune de curiozitate și de analiză serioasă în noul context al demersului istoriografic, dar și o problemă delicată pentru cercetătorul post-modern care dorește să descopere mecanismele unui sistem de cenzură sau a detenției comuniste.

Lucrarea de față își propune o cercetare generală a activității asociației religioase Oastea Domnului în perioada comunistă, iar la nivelul particular, a unui studiu de caz, persoana importantă acestei mișcări, Traian Dorz.

Subiectul abordat se înscrie în intense eforturi de consolidare, de ajustare a imaginii unei mișcări religioase controversate la acea vreme, de emulație mistică pe alocuri a unei personalități necunoscute încă publicului la 30 de ani de la Revoluția din decembrie 1989.

Delimitările metodologice specific acestei cercetări s-au făcut pornind de la originea mișcării religioase, respectiv de la întemeietorul acesteia, preotul ortodox, Iosif Trifa, și au continuat cu paradigmele perioadei comuniste în ceea ce privește spectrul religios al mișcării religioase Oastea Domnului, culminând cu detenția lui Traian Dorz și de cei 42 de ani de urmărire informativă.

Investigația istorică, al cărei obiectiv a fost cercetarea diferitelor aspecte legate de perioada de detenție a lui Traian Dorz și de operațiunea legalizării Oastei Domnului a fost prea puțin studiată de către cercetători sau chiar clerici.

Câteva lucrări cu caracter zonal fac referire la aspectele sociale și religioase ale asociației religioase din Bihor.⁷

Eforturi științifice intelectuale de studiere a istoriografiei comuniste sunt realizate postdecembrist de către Alexandru Zub⁸,

⁷ Radu Romînașu, *Asociațiile culturale românești din Oradea și din județul Bihor în perioada interbelică*, Editura Universității din Oradea, 2008.

⁸ Alexandru Zub, *Orizont închis. Istoriografia română sub dictatură*, Iași, Editura Institutul European, 2000.

Frederick Kellogg⁹, Lucian Boia¹⁰, Ion Zainea¹¹, Florin Muller¹² sau Gabriel Moisa¹³. O abordare interdisciplinară bazată pe câteva analize istorice este și volumul coordonat de Ovidiu Pecican, *România comunistă. Istorie și istoriografie*¹⁴, apărut la Editura Limes, Cluj-Napoca în anul 2012.

Găsim în acest volum „o revizitare științifică nepătimasă, dar critică, de la o distanță de peste două decenii în raport cu momentul final al epocii investigate, a „epopeii roșii” din România”¹⁵.

Tema de cercetare propusă poate fi un demers dificil în contextul în care este un subiect prea puțin cunoscut și, mai ales investigat. Începând cu anul 1990 când mișcarea religioasă Oastea Domnului a intrat în legalitate, în circuitul editorial au apărut pe această temă câteva memorii, studii autobiografice, studii fragmentare, literatură religioasă, articole. Au fost reeditate cărți ale lui Traian Dorz și chiar reviste specifice asociației religioase.

Una din principalele preocupări a fost, în acest caz, selectarea unei modalități de studiu, delimitarea cronologică a biografiei lui Traian Dorz și decantarea informațiilor din dosarele Securității.

Căderea blocului comunist a făcut posibil, între altele, și accesul la Arhivele Securității Statului așa încât dosarele lui Traian Dorz sunt accesibile cercetării noastre în vederea stabilirii unor adevăruri istorice. Alte lucrări ale epocii au fost rezultatul unor cercetări riguroase într-un cadru mai special, referitor fie la detenția comunistă, fie la Biserica Ortodoxă Română sub comunism.

Sinteze deosebite au scris Andrei Crișan¹⁶, Dumitru Bordeianu¹⁷ sau Ioan Ianolide¹⁸. Cercetarea trecutului bisericesc la 30 de ani

⁹ Frederick Kellogg, *O istorie a istoriografiei române*, Iași, Editura Institutul European, 1996.

¹⁰ Lucian Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, București, Editura Humanitas, 1997.

¹¹ Ion Zainea, *Cenzura istoriei, istoria cenzurată (1966-1972)*, Oradea, Editura Universității, 2000.

¹² Florin Muller, *Politică și istoriografie în România, (1948-1964)*, Cluj-Napoca, Editura Neeamia Napocae, 2003.

¹³ Gabriel Moisa, *Istorie și politică în România comunistă*, Oradea, Editura Universității, 2008.

¹⁴ Ovidiu Pecican, *România comunistă. Istorie și istoriografie*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2012.

¹⁵ *Ibidem*, p. 10.

¹⁶ Andrei Crișan, *Destine paralele – Ecouri din detenția comunistă*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2002.

¹⁷ Dumitru Bordeianu, *Mărturii din mlaștina disperării*, Editura Scara, București.

¹⁸ Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă*, Editura Christiana, București, 2006.